

ERSTATNING FOR SAGSBEHANDLINGSTID VED NATURA 2000-SAGER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Hvis en lodsejer oplever tab som følge af myndighedernes sagsbehandlingstid ved Natura 2000-sager, har lodsejeren krav på erstatning.

Natur- og Miljøklagenævnet har ved to nylige afgørelser fastslået, at lodsejere har krav på erstatning, hvis de afskæres fra at råde over deres natura 2000-arealer som følge af myndighedernes sagsbehandling af foretagne anmeldelser.

Kommunen skal erstatte lodsejerens driftstab, uanset om kommunen har handlet ansvarspådragende eller ikke.

Afgørelserne kan læses her:

[Afgørelse af 12. maj 2015 \(i sag NMK-514-00027\)](#)

[Afgørelse af 20. maj 2015 \(i sag NMK-514-00031\)](#)

Sagerne er gennemgået nærmere nedenfor.

Baggrund

Natura 2000-områder omfatter habitatområder og fuglebeskyttelsesområder - herunder ramsarområder. Habitat- og fuglebeskyttelsesområderne er udpeget på grundlag af EU-direktiver. Ramsarområderne er udpeget på grundlag af den internationale konvention, Ramsarkonventionen.

Du kan finde en oversigt over områderne på [Naturstyrelsens hjemmeside](#).

I naturbeskyttelseslovens kap. 2a er fastsat særlig regulering for natura 2000-områderne. Det fremgår bl.a.

Normalt er der vanskeligt at opnå erstatning for tab, som

heraf, at der skal ske anmeldelse til kommunen, førend man må igangsætte visse aktiviteter i områderne, såsom væsentlige ændringer i græsningsintensiteten, væsentlige ændringer i anvendelsen af husdyrgødning mv., jf. naturbeskyttelseslovens § 19b, stk. 1.

Kommunen skal reagere inden 4 uger fra anmeldelsen, ellers må grundejeren iværksætte aktiviteten. Hvis kommunen vil afbryde 4-ugers fristen, skal den blot meddele, at den vil foretage en nærmere undersøgelse af aktiviteten. En sådan meddelelse gælder for 6 måneder men kan forlænges, jf. § 19b, stk. 4.

Efter naturbeskyttelseslovens § 19g ydes der erstatning for det tab, som en afgørelse efter

skyldes det offentliges sagsbehandling. Man skal for det første kunne påvise, at der er et tab, derefter at myndigheden har handlet ansvarspådragende, og endelig at tabet er en følge heraf, samt at tabet kunne påregnes af myndigheden. Tilsvarende, hvis man oplever et indgreb / regulering af sin ejendom, skal der meget til, førend det betragtes som et ekspropriativt indgreb, der udløser erstatning.

§ 19b påfører en ejer eller bruger af den af afgørelsen omfattede ejendom.

Kommunen skal reagere inden 4 uger fra anmeldelsen, ellers må grundejeren iværksætte aktiviteten. Hvis kommunen vil afbryde 4-ugers fristen, skal den blot meddele, at den vil foretage en nærmere undersøgelse af aktiviteten. En sådan meddelelse gælder for 6 måneder men kan forlænges, jf. § 19b, stk. 4.

Efter naturbeskyttelseslovens § 19g ydes der erstatning for det tab, som en afgørelse efter § 19b påfører en ejer eller bruger af den af afgørelsen omfattede ejendom.

Efter forarbejderne til § 19b giver bestemmelsen en generel ret til erstatning og ikke kun i de tilfælde, hvor man må anse det for et ekspropriativt indgreb, jf. [lovbemærkningernes pkt. 2.1.3.2](#):

”Også for så vidt angår de afgørelser, der ikke måtte have karakter af ekspropriation, foreslås det ud fra en billighedsbetragtning, at der udbetales erstatning, såfremt der dokumenteres et tab.”

Sagerne

Seges bistod lodsejerne i den ene sag, sag NMK-514-00031. Begge sager vedrørte dog samme problemstilling: Sagerne drejede sig om Ringkøbing-Skjerns Kommunes behandling af anmeldelser af igangsætning af aktiviteter inden for et natura 2000 område, jf. naturbeskyttelseslovens § 19b.

Kommunen modtog i 2009 i alt 22 anmeldelser, da en række MVJ-aftaler udløb i området, og lodsejerne ønskede at opdyrke arealerne.

Kommunen traf i alle sager afgørelse om at ville foretage en nærmere undersøgelse og forlængede efterfølgende fristen for undersøgelsen.

I marts 2010 traf kommunen efter naturbeskyttelseslovens § 19f afgørelse om, at de anmeldte aktiviteter kun måtte gennemføres på vilkår om, at der blev dyrket efterafgrøder på de anmeldte arealer ud over de lovpligtige krav om efterafgrøder.

Afgørelserne blev påklaget af både lodsejerne og Danmarks Naturfredningsforening til Natur- og Miljøklagenævnet. Lodsejerne ønskede vilkåret fjernet, og naturfredningsforeningen ønskede vilkåret skærpet. Nævnet tillagde klagerne opsættende virkning, hvilket betød, at de anmeldte aktiviteter ikke måtte iværksættes, før nævnet traf endelig afgørelse i sagen. Nævnet besluttede i den forbindelse, at lodsejerne heller ikke måtte igangsætte aktiviteterne på de af kommunen fastsatte vilkår. Lodsejerne var følgelig afskåret fra at opdyrke arealerne.

I juni 2011 hjemviste nævnet sagerne til kommunen med henblik på fornyet vurdering af merbelastningen med fosfor. For denne ene lodsejer stadfæstede nævnet dog kommunens afgørelse.

Naturstyrelsen vedtog i december 2011 natura 2000-planerne med den virkning, at kommunens afgørelser efter naturbeskyttelseslovens § 19f ophørte året efter.

På den baggrund traf kommunen nye afgørelser i sagerne i løbet af 2012-2013. Ved disse afgørelser accepterede kommunen, at lodsejerne kunne iværksætte de anmeldte aktiviteter, uden der blev knyttet vilkår hertil.

Lodsejerne bad derefter kommunen udbetale erstatning for mistet indtægt for den periode i 2010-2011, hvor de pga. sagens behandling havde været afskåret fra at dyrke arealerne. Kommunen afviste dette bl.a. med henvisning til, at kommunen ikke havde handlet ansvarspådragende, samt at kommunen ikke kunne være erstatningsansvarlig for sagsbehandlingen i nævnet (nævnet havde som oplyst ovenfor tillagt klagerne opsættende virkning med den virkning, at der ikke måtte ske nogen form for opdyrkning, heller ikke den af kommunen tilladte).

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse

Kommunens afvisning af erstatningskravet blev indbragt for Natur- og Miljøklagenævnet, som bemærkede, at

”den generelle praksis for offentligt regulering, hvorefter kun indgreb, der rammer en lodsejer særligt hårdt, er ekspropriation og dermed erstatningsudløsende, er fraveget i naturbeskyttelseslovens kapitel 2 a. I dette regelsæt kræves alene, at der er dokumenteret et tab, og der er ikke fastsat en bagatelgrænse for tabets størrelse.”

Endvidere udtalte nævnet, at § 19g efter sin ordlyd også giver ret til erstatning, hvor kommunen meddeler, at den vil foretage en nærmere vurdering af den anmeldte aktivitet, og at erstatningen skal ydes fra det tidspunkt, hvor der gribes ind i lodsejerens rådighedsret, dvs. fra det tidspunkt, hvor lodsejeren afskæres fra at udføre den ønskede aktivitet grundet myndighedernes sagsbehandling.

Nævnet fastslog, at lodsejerne havde krav på erstatning for hele perioden, hvor sagen var blevet behandlet – ved både kommunen og nævnet.

Hvem skulle da betale erstatningen, og hvordan skulle erstatningen udmåles? Om dette udtalte nævnet:

”Erstatningspligten påhviler kommunerne, jf. lovens § 19 h, forudsætningsvist. Nævnet bemærker, at erstatningspligten ikke skyldes ansvarspådragende forhold hos kommunerne, men alene det forhold, at erstatningspligten efter lovens ordning påhviler kommunerne.

Erstatningen skal fastsættes som driftstabserstatning. Det bemærkes, at den almindelige tabsbegrænsningspligt også gælder i Natura 2000-anmeldesager.”

Kommentar

Afgørelserne fastslår, at der er ”let” adgang til erstatning ved tab, som skyldes myndighedernes sagsbehandling af natura 2000-anmeldelser.

Lodsejeren skal selvfølgelig kunne påvise et tab, men skal ikke påvise, at myndighederne har handlet ansvarspådragende. Det er tilstrækkeligt til at udløse erstatning, at myndighedernes sagsbehandling har udelukket lodsejeren fra at foretage den anmeldte aktivitet. Erstatningen ydes allerede fra det tidspunkt, hvor myndighederne ved deres sagsbehandling griber ind i lodsejerens råderet.

Kravet skal altid rejses mod kommunen, og lodsejeren undgår dermed at skulle deltage i en diskussion mellem myndighederne om, hvem der skal betale erstatningen. Det er i den sammenhæng ligegyldigt, om årsagen til tabet er kommunens eller nævnets sagsbehandlingstid.

De to sager viser i øvrigt også, at man skal huske at være opmærksom på muligheden for godtgørelse af udgifter til sagkyndig bistand ved behandling af spørgsmålet om erstatning efter naturbeskyttelseslovens § 19g.

I den ene sag, sag NMK-514-00031, tilkendte Natur- og Miljøklagenævnet parterne 20.000 kr. i sagsomkostninger. I den anden sag, sag NMK-514-00027, tilkendtes parten ikke sagsomkostninger. Ud fra sagens oplysninger må årsagen antages at være, at parten (og dennes repræsentant) ikke havde bedt om at få tilkendt sagsomkostninger.